

تبیین رابطه مادی گرایی و فرا مادی گرایی با قضاوت غیر اخلاقی حسابرس

رضا باقرزادگان^۱، دکتر مهدی مرادزاده فرد^{۲*}، دکتر زهرا پورزمانی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. گروه حسابداری، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، البرز، ایران.

۳. گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۵، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۷)

چکیده

زمینه: مادی گرایی و فرامادی گرایی، از جمله متغیرهای تاثیرگذار در حوزه اخلاق کاری محسوب می شوند. تحقیق حاضر سعی دارد تا این رابطه را بر قضاوت غیر اخلاقی حسابرسان مورد مطالعه قرار دهد. از این رو هدف این پژوهش مطالعه رابطه میان مادی گرایی و فرا مادی گرایی با قضاوت غیر اخلاقی حسابرس است.

روش: پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حسابرسان شاغل در سازمان حسابرسی و موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی در سال ۱۴۰۰ می باشد، که تعداد ۱۲۹ حسابرس به عنوان نمونه آماری با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شده اند. برای گردآوری داده ها، از پرسشنامه و به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از مدل روابط ساختاری خطی-لایزر استفاده شده است.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان می دهد، مادی گرایی رابطه مثبت و معناداری با قضاوت غیر اخلاقی حسابرسان دارد و فرا مادی گرایی رابطه منفی و معناداری با قضاوت غیر اخلاقی حسابرسان دارد.

نتیجه گیری: براساس یافته های این پژوهش، دو وظیفه اصلی حسابرسان اطمینان بخشی و اظهار نظر نسبت به اطلاعات حسابداری می باشد. بنابراین قضاوت حسابرسان می تواند، منافع استفاده کنندگان زیادی را تحت تاثیر قرار دهد. لذا شناسایی عوامل اخلاقی که می تواند بر قضاوت حسابرس تاثیر گذار باشد حائز اهمیت می باشد.

کلیدواژه ها: مادی گرایی، فرامادی گرایی، قضاوت غیر اخلاقی.

سر آغاز

اخلاق و رفتار حرفه ای حسابرسان در شفاف سازی اطلاعات^۱ و اعتماد بخشی به عموم، نقش و مسئولیتی خطیر است. با توجه به مطالب فوق، کاهش قضاوت های غیر اخلاقی و رعایت استقلال^۲ که هر دو از حرفه گرایی حسابرس ناشی می شوند، می تواند حرفه حسابرسی را به اهداف اطمینان بخش خود در راستای حفظ منافع عموم نزدیک تر سازد. رشد روز افزون مدرنیته و مولفه های اصلی آن (مادی گرایی^۳ و فرا مادی گرایی^۴)، و اهمیت آن ها در عوامل اخلاقی موثر بر قضاوت حسابرسان سبب گردید که در این تحقیق، به بررسی این مهم بپردازیم. محققان اعتقاد دارند که دستیابی به فرا مادی گرایی منعکس کننده کاهش ارزش سود، توجه به اخلاقیات و همچنین منجر به هزینه های اضافی می شود (۳).

ورشکستگی و رسوایی های مالی و اخلاقی شرکت های بزرگ در بازار سرمایه، می تواند موجب خدشه دار کردن شهرت حسابرسان و اعتبار حرفه گردد. از این رو تصمیم گیری اخلاقی^۵ حسابرسان تبدیل به یکی از مهم ترین مباحث پژوهشی دانشگاهی شده است. اگرچه تاکنون قوانین و مقررات زیادی توسط واحدهای نظارت کننده برای جلوگیری از وقوع چنین بحران هایی وضع شده است ولی برخی محققان به این نتیجه رسیده اند همه چیز در نهایت به تعهد اخلاقی^۶ افراد بستگی دارد (۱). نتایج حرفه حسابرسی تا حدود زیادی به قضاوت حسابرس^۷ و اظهار نظر وی بستگی دارد. تغییرات مستمر در محیط کسب و کار و فعالیت های تجاری و ظهور مدرنیسم^۸ سبب ایجاد و پیشرفت تکنیک های حسابداری بوده است. مدرنیته در حقیقت بیانگر انتقاد مداوم از سنت و از خود بوده و به معنی نواخواهی و امروزگی است (۲).

وقتی سطح درآمد افراد به اندازه کافی بالا باشد، اولویت‌های غیرمادی مانند کیفیت زندگی، آزادی شخصی و برابری اجتماعی از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شود (۴) و این امر می‌تواند قضاوت‌های فردی را تحت الشعاع قرار دهد. با ظهور پست مدرنیسم مواردی همچون اخلاق، عام‌گرایی^۹ و حرفه‌گرایی^{۱۰} بر افراد به خصوص افراد حرفه‌ای همچون حسابرسان تأثیرگذار شده است (۵). حسابرسان مستقل در ایجاد اعتماد عمومی نقش مهمی را ایفا می‌کنند و در سطح عمومی با پالایش اطلاعات مالی مبنای تصمیم‌گیری مفید و آگاهانه استفاده‌کنندگان را فراهم می‌کنند، اصولی همچون مسئولیت، درستی، بی‌طرفی، رازداری و ... باعث می‌شود تا حسابرس منصف و به لحاظ فکری درستکار و عاری از تعارض علایق باشد (۶).

در سال‌های اخیر مسئله قضاوت غیراخلاقی^{۱۱} توجه زیادی از محققان (۸، ۷) و هیئت‌های نظارت بر شرکت‌ها را به خود جلب کرده است. از سوی دیگر، هنگامی که موسسه‌های حسابرسی مطابق میل و نیازهای گزارشگری مدیران عمل می‌کنند، تردید حرفه‌ای^{۱۲} آن‌ها نسبت به صورت‌های مالی کمتر می‌شود، که سبب احتمال تقلب در صورت‌های مالی شده و شهرت^{۱۳} و استقلال حسابرس را خدشه‌دار می‌کند و استقلال حسابرسان معمولاً به عنوان یک موضوع اخلاقی مورد توجه قرار می‌گیرد اما امروزه بطور فزاینده‌ای به عنوان یک خطر اخلاقی^{۱۴} دیده می‌شود (۹). با توجه به مبانی نظری فوق، در ادامه به مقالات نزدیک در حوزه تحقیق اشاره می‌شود.

در پژوهشی نشان داده شد، هوش هیجانی، فضاهای اخلاقی و ارزش‌های اخلاقی شرکت‌ها بر قضاوت اخلاقی حسابرسان و در نتیجه قضاوت‌های حرفه‌ای آنان اثر گذار است (۱۰). در پژوهش دیگر، صاحب‌نظران هشت نظریه شامل وظیفه‌گرایی، سودگرایی، خودگرایی، دیگرگرایی، عدالت‌گرایی، آزادی‌گرایی، خیرگرایی و فضیلت‌محوری را دارای اهمیت نسبتاً بالا در حسابرسی معرفی کردند که خیرگرایی دارای بیشترین بار عاملی است و پس از آن به ترتیب نظریه‌های فضیلت‌محور، وظیفه‌گرایی، عدالت‌گرایی، دیگرگرایی و سودگرایی قرار دارد (۱۱). در تحقیق دیگر، رابطه بین هویت حرفه‌ای، جنسیت و قضاوت اخلاقی حسابرسان بررسی شد. نتایج بیانگر آن بود که هویت حرفه‌ای مستحکم به دلیل آنکه نگرش‌ها و رفتارهای تعیین شده حسابرسان را با نقش‌های حرفه‌ای آن‌ها سازگار می‌کند، باعث قضاوت‌های اخلاقی‌تر از جانب آنان می‌شود. همچنین از آنجا که هویت حرفه‌ای و شخصی برای مردان متفاوت از زنان است، این موضوع باعث تفاوت‌هایی در قضاوت‌های اخلاقی آنان می‌شود (۱۲). در مطالعه‌ای پژوهشگران دریافته‌اند فرهنگ اخلاقی در موسسات حسابرسی با بی‌طرفی و استقلال حسابرسان رابطه مثبت و معناداری دارد و مدیران موسسات حسابرسی باید نسبت به ایجاد و یا گسترش فرهنگ اخلاقی در موسسات حسابرسی اهتمام ورزیده تا از این طریق کیفیت حسابرسی را ارتقا بخشند (۱۳). پژوهشگران ویژگی‌های فردی و تمایل به گزارش اخلاقی تقلب در حرفه حسابرسی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که جنسیت حسابرس مهم‌ترین عامل در قضاوت و تصمیم‌گیری حسابرس

است و زنان در مقایسه با مردان کمتر تمایل دارند تا تقلب را در حرفه حسابرسی گزارش نمایند (۱۴). صاحب‌نظران دریافته‌اند، میان جهت‌گیری‌های اخلاقی (آرمان‌گرایی و نسبی‌گرایی) و گزارش حسابرسان به نیت غیراخلاقی هنگام مواجهه با تنگنای اخلاقی رابطه‌ای وجود ندارد. اما بین رابطه‌مداری و گزارش حسابرسان به رفتار غیراخلاقی، هنگام مواجهه با تنگنای اخلاقی رابطه‌ای مثبت و معناداری وجود دارد (۱۵). پژوهشگران نشان دادند، تمامی متغیرهای زیر مجموعه محیط اخلاقی (شامل محیط ابزاری، محیط دلخواه، محیط مستقل، محیط ضوابط، محیط کارایی محور و محیط قانون و مقررات) بر عملکرد حسابرسان تأثیر مثبت و معناداری دارد. متغیرهای ایدئولوژی اخلاقی، ایده‌آل‌گرایی بر عملکرد حسابرسان تأثیر مثبت دارد و نسبی‌گرایی بر عملکرد حسابرسان دارای تأثیر منفی و معنادار است (۱۶).

روش

روش تحقیق برای جمع‌آوری مبانی نظری، کتابخانه‌ای و برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق، پیمایشی با استفاده از پرسشنامه می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر حسابرسان شاغل در سازمان حسابرسی و موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی می‌باشند. حجم نمونه آماری ۱۲۹ نفر است که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی در سال ۱۴۰۰ دریافت شده‌اند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه‌های مادی‌گرایی و فرامادی‌گرایی و قضاوت غیراخلاقی است. پرسشنامه مادی‌گرایی و فرامادی‌گرایی شامل ۱۴ سوال جهت اندازه‌گیری مادی‌گرایی و ۱۱ سوال برای اندازه‌گیری فرامادی‌گرایی می‌باشد. در هر سوال از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود تا به سوالات در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای پاسخ دهند. این پرسشنامه در سال ۲۰۰۴ تدوین شده است. پرسشنامه قضاوت غیراخلاقی شامل ۶ سوال برای اندازه‌گیری قضاوت غیراخلاقی می‌باشد. در هر سوال از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود تا به سوالات در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای پاسخ دهند. این پرسشنامه در سال ۲۰۱۸ تدوین شده است. هر دو پرسشنامه استاندارد می‌باشند که در تحقیقات قبلی مورد استفاده پژوهشگران قرار گرفته است و از روایی کافی برخوردار می‌باشد.

بطوریکه آلفای کرونباخ پرسشنامه مادی‌گرایی و فرامادی‌گرایی برابر ۷۲ و پرسشنامه قضاوت غیراخلاقی نیز ۷۵ درصد بدست آمده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و رگرسیون چند متغیره با استفاده از نرم افزار اکسل و لیزرل انجام شده است. متغیر وابسته در این پژوهش، قضاوت غیر اخلاقی حسابرسان و متغیر مستقل مادی‌گرایی و فرامادی‌گرایی حسابرس است. همچنین متغیرهای جنسیت، محل اشتغال حسابرس، رتبه شغلی حسابرس و سابقه کار به عنوان متغیرهای کنترل در نظر گرفته می‌شود. ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه

متغیرها	شرح	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۳۸	۳۰٪
	مرد	۹۱	۷۰٪
سابقه کار	۵ و کمتر از ۵ سال	۲۴	۱۸٪
	۶ تا ۱۰ سال	۲۹	۲۲٪
	۱۱ تا ۱۵ سال	۲۹	۲۲.۵٪
	۱۶ تا ۲۰ سال	۲۰	۱۵.۵٪
	۲۰ سال به بالا	۲۸	۲۲٪
رتبه شغلی	حسابرس	۲۵	۱۹٪
	حسابرس ارشد	۳۲	۲۵٪
	سرپرست	۲۵	۱۹٪
	مدیر حسابرسی	۲۳	۱۸٪
	شریک حسابرسی	۲۴	۱۹٪

یافته‌ها

براساس پیشینه تحقیقات ارائه شده در بالا فرضیه‌های این پژوهش به شرح ذیل تدوین گردید:

فرضیه ۱: میان مادی‌گرایی با قضاوت غیراخلاقی حسابرسان رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۲: میان فرامادی‌گرایی با قضاوت غیراخلاقی حسابرسان رابطه معناداری وجود دارد.

باتوجه به ضریب تعیین تعدیل یافته پژوهش ($0/162$)، حدود ۱۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته براساس تغییرات متغیرهای مستقل خط رگرسیون بیان می‌شود. از آنجا که مقدار آماره دوربین واتسون ($2/033$) قرار دارد، فرض بر عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نمی‌شود. همچنین برای بررسی اعتبار مدل رگرسیونی از آزمون آماری آنالیز واریانس (ANOVA) استفاده می‌شود. این آزمون دارای آماره‌های F و سطح معناداری می‌باشد. سطح معناداری این آزمون برابر $0/000$ و مقدار F برابر $5/000$ می‌باشد. لذا آزمون فوق، صحت و اعتبار خط رگرسیون (مدل رگرسیونی) را تایید می‌نماید.

جدول ۲: نتایج آزمون مدل

شرح	ضرایب	خطای معیار ضرایب رگرسیونی	آماره T	سطح معناداری	عامل تورم واریانس
مقدار ثابت	$7/052$	$3/116$	$2/263$	$0/25$	
تحصیلات	$0/410$	$0/312$	$1/312$	$0/192$	$0/975$
جنسیت	$(0/809)$	$0/871$	$(0/929)$	$0/355$	$0/865$
رتبه شغلی	$0/690$	$0/818$	$0/843$	$0/401$	$0/871$
مادی‌گرایی	$0/239$	$0/48$	$5/016$	$0/000$	$0/920$
فرامادی‌گرایی	$(0/118)$	$0/48$	$(2/451)$	$0/16$	$0/855$
سابقه کار	$(0/002)$	$0/43$	$(0/58)$	$0/954$	$0/877$

میان فرامادی‌گرایی با قضاوت غیراخلاقی حسابرسان رابطه منفی و معناداری دارد. همانطور که ملاحظه شد فرضیه شماره دو تایید می‌گردد. هر چند تحقیقاتی وجود ندارد که به صورت مستقیم اثر فرامادی‌گرایی را بر قضاوت غیراخلاقی حسابرسان مورد بررسی قرار داده باشد، می‌توان یافته‌های پژوهش‌های شماره (۱۰، ۱۱ و ۱۳) را با نتایج این پژوهش در یک راستا دانست. همچنین یافته‌های این فرضیه، با تئوری فرضیه بیمه مطابقت دارد. طبق این فرضیه می‌توان گفت رودرو شدن حسابرسان با دعوای حقوقی هم باعث به خطر افتادن شهرت آن‌ها و هم منافع آنان می‌شود که این عامل باعث اعمال مراقبت‌های حرفه‌ای شدید در رابطه با دعوای حقوقی می‌شود (۱۷).

هر پژوهش با هر روش جمع‌آوری اطلاعات دارای نقاط قوت و ضعف است. پژوهش حاضر نیز همانند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی مواجه بوده است. محافظه‌کاری برخی از آزمودنی‌ها در پاسخ‌گویی به سوال‌های پرسشنامه، عدم امکان بررسی کامل میزان دقت پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه و پراکندگی و عدم دسترسی آسان به پاسخ‌دهندگان از محدودیت‌های این پژوهش بوده است.

نتایج جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد میان فرا مادی‌گرایی و مادی‌گرایی با قضاوت غیراخلاقی رابطه معناداری وجود دارد. بر این اساس فرضیات تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود. عامل تورم واریانس برای هر یک از متغیرها نزدیک به عدد یک می‌باشد، این موضوع نشان می‌دهد که میان متغیرهای مستقل و کنترل خود همبستگی وجود ندارد

بحث

فرضیه اول بیان کرد میان مادی‌گرایی با قضاوت غیراخلاقی حسابرسان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همانطور که ملاحظه شد فرضیه شماره یک تایید می‌گردد. هر چند تحقیقاتی وجود ندارد که به صورت مستقیم اثر مادی‌گرایی را بر قضاوت غیراخلاقی حسابرسان مورد بررسی قرار داده باشد، اما نتایج حاصل از این فرضیه را می‌توان با یافته‌های پژوهشگرانی که نشان دادند ویژگی‌های فردی با قضاوت اخلاقی حسابرسان رابطه دارد، یکسان دانست. فرضیه دوم بیان کرد

نتیجه‌گیری

دو وظیفه اصلی حسابرسان اطمینان بخشی و اظهارنظر نسبت به اطلاعات حسابداری می‌باشد. بنابراین قضاوت حسابرسان می‌تواند، منافع استفاده کنندگان زیادی را تحت تاثیر قرار دهد. لذا شناسایی عوامل اخلاقی که می‌تواند بر قضاوت حسابرس تاثیرگذار باشد حائز اهمیت می‌باشد. به منظور ارتقا رفتار اخلاقی^{۱۵} و در نتیجه کیفیت حسابرسی، یکی از اهداف این حرفه باید جذب با استعدادترین افراد از نظر تخصص فنی و حرفه‌ای باشد. این امر برای بهبود کیفیت خدمات حسابرسی ضروری است. زیرا ارزش‌ها، اخلاق و نگرش‌هایی که حسابرسان هنگام انجام فعالیت‌های خود نشان می‌دهند، عناصر اصلی کیفیت حسابرسی هستند. این پژوهش در راستای نشان دادن اثرات مادی‌گرایی و فرا مادی‌گرایی بر قضاوت غیراخلاقی حسابرسان انجام شده است. نتایج نشان داد، مادی‌گرایی رابطه مثبت با قضاوت‌های غیراخلاقی دارد، به بیان دیگر هرچه افراد مادی‌گراتر باشند امکان بروز قضاوت‌های غیراخلاقی و جانبدارانه وجود خواهد داشت. همچنین فرامادی‌گرایی رابطه منفی با قضاوت‌های غیراخلاقی حسابرسان دارد، بنابراین هر چه ارزش‌های فرا مادی‌گرایی در افراد بیشتر باشد امکان بروز قضاوت‌های غیراخلاقی وجود نخواهد داشت.

ملاحظه‌های اخلاقی

موضوعات اخلاقی چون، سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، انتشار چندگانه در این مقاله مورد توجه نویسندگان مقاله قرار گرفته‌اند. علاوه بر رعایت اصل اخلاقی امانت داری در نگارش مقاله و معرفی منابع مورد استفاده، همچنین به جهت رعایت اصل رازداری، اطلاعات حسابرسان تنها به صورت آماری و بدون ذکر نام استفاده گردیده است.

سپاسگزاری

پژوهشگران بر خود واجب می‌دانند از زحمات مدیران و کارکنان سازمان حسابرسی و موسسات خصوصی حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی به دلیل همکاری آنان در تکمیل پرسشنامه‌ها نهایت سپاس و قدردانی را به عمل آورند.

واژه‌نامه

1. Ethical decision making	تصمیم‌گیری اخلاقی
2. Ethical commitment	تعهد اخلاقی
3. Auditor's Judgment	قضاوت حسابرس
4. Modernism	مدرنیسم
5. Information Transparency	شفاف سازی اطلاعات
6. Independence	استقلال
7. Materialism	مادی‌گرایی
8. Post- materialism	فرا مادی‌گرایی
9. Universalism	عام گرایی

10. Professionalism	حرفه‌گرایی
11. Auditor's immoral judgment	قضاوت غیراخلاقی
12. Professional skepticism	تردید حرفه‌ای
13. Auditor Reputation	شهرت حسابرس
14. Moral danger	خطر اخلاقی
15. Ethical behavior	رفتار اخلاقی

References

- Asadiyan Owghani A, Hajiha Z, Royae RA, Vakilifard h. (2021). Relationship between the self-interest threat and ethical sensitivity, the role of mediating of moral intensity. Journal of Value & Behavioral Accounting; 6(11): 41-66. (In Persian)
- Bobek D, Hageman AM, Radtke RR. (2015). The influence of roles and organizational fit on accounting professionals' perceptions of their firms' ethical environment. Journal of Business Ethics; 126(1):125-141.
- Rahmani H, Rajabdoory H. (2016). Investigating the impact of professional ethics on organizational performance in industrial managers of fars province. Journal of Value & Behavioral Accounting; 1(1): 53-75. (In Persian)
- Jordan JA, Dima B. (2020). Post materialism and comparative economic development: do institutions act as transmission channel. Social Indicators Research; 148: 441-472.
- Munoko I, Brown-Liburd H & Vasarhelyi M. (2020). The ethical implications of using artificial intelligence in auditing. Journal of Business Ethics; 167(2):209-234.
- Brown-Liburd H, Cohen J. (2013). Effects of earnings forecasts on outcomes of client- auditor negotiation. Journal of Business Ethics; 116(2):311-325.
- Morales-Sanchez R, Orta-Perez M, Rodriguez-Serrano MA. (2020). The benefits of auditors' sustained ethical behavior: increased trust and reduced costs. Journal of Business Ethics; 166(2): 441-459.
- Johari RJ, Alam MM & Said J. (2021), Investigating factors that influence Malaysian auditors' ethical sensitivity. International Journal of Ethics and Systems; 37(3): 406-421.
- Feng CH, Songlan P, Shuang X, Zhifeng Y & Feiteng Y. (2015). Do audit clients successfully engage in opinion shopping? partner-level evidence. Journal of Accounting Research; 54(1):79-112.
- Mobasher T, Salehi M. (2020). Relationship between emotional intelligence, ethical climates and ethical values of companies and auditor's ethical judgment. The Journal of Ethics in Science and Technology; 15(2):108-114. (In Persian)
- Rajabdoory H, Vakilifard H, Salari H, Amiri A. (2020). Identifying and examining the importance

- Journal of Ethics in Science and Technology; 14:170-177. (In Persian)
15. Banimahd B, Beigi Harchegani E. (2013). The relationship between personal values and ethical intentions of auditors. The Journal of Ethics in Science and Technology ;7(4):31-40. (In Persian)
 16. Shayesteh Shojaei P, Poorzamani Z, Yaghobnezahad A. (2021). The impact of ethical standards including ethical environment, professional commitment, ethical values and ethical ideology on performance of auditors. Journal of Value & Behavioral Accounting; 5(10): 281-318. (In Persian)
 17. Stuart AC, Bedard JC, Clark CE. (2021). Corporate social responsibility disclosures and investor judgments in difficult times: the role of ethical culture and assurance. Journal of Business Ethics; 171(3): 565-582.
 - of ethical theories in auditing from the perspective of experts and practitioners. The Journal of Ethics in Science and Technology; 15(2):37-44. (In Persian)
 12. Yaghoobi SalehAbadi R, Jahanshad A, Pourzamani Z. (2020). Relationship between professional identity, gender & ethical judgment of auditors. The Journal of Ethics in Science and Technology;15(3):164-168. (In Persian)
 13. Khadir H, Ghafourian Shagerdi A, Mahdavi A. (2020). The relationship between ethical cultures in audit firms with objectivity & independence of auditors. The Journal of Ethics in Science and Technology;14(4):96-103. (In Persian)
 14. Daryaei M, Nikoomaram H, Khanmohammadi H. (2020). Individual characteristics and ethical whistle-blowing intention in audit profession. The